జాలిలేదా నామీద

వాసుదేవరావు ఒక సీనియర్ ఆఫీసర్. ఉద్యోగస్థుల చేత వెట్టి చాకిరీ చేయించడమంటే అతనికి మహదానందం. అతనొక నిరంకుశుడు. ఒక చిన్న తప్పుకు పడాల్సిన శిక్షకు వందరెట్లు ఎక్కువగా శిక్ష విధిస్తాడు. స్టాఫును తిట్టడంలో కూడా ఒక ప్రత్యేక బాణీని అవలంబిస్తాడు.

వాసుదేవరావు బెల్లు కొట్టాడు.

"అయ్యా" అంటూ వచ్చి నిలబడ్డాడు ప్యూను.

"వెళ్ళి 'బి' క్లర్కు నారాయణని పిలువు"

"చిత్తం"

కొద్ది సేపట్లో నారాయణ ఆఫీసరుగారికి ఎదురుగా నిలబడి నమస్కారం చేశాడు.

ఆఫీసరుగారు నారాయణ నమస్కారాన్ని అందుకోనట్లుగా చూసి, "ఏమయ్యా- నేను బాబూరావుని రమ్మంటే నువ్వు వచ్చావా? ఆఁ... సరే. అనంతవరం గ్రామం నుంచి కొంతమంది ఇండ్ల స్థలాలకు పెట్టుకున్న అర్జీ మీద రిపోర్టు వ్రాశావా?" అని అడిగారు.

"లేదు, సార్"

"అర్జీ వచ్చి ఎన్ని రోజులయింది?"

"వారమయింది, సార్!"

"వారమయితే ఇప్పటివరకూ రిపోర్టు పోలేదా?"

"టైమేది, సార్? నాలుగు రోజులు ఎలక్షను వర్కు రెండు

రోజులు నన్ను డెప్యుటేషను మీద హెడ్ ఆఫీసుకు పంపారు. నిన్న ఇంట్లో వాళ్ళకు బాగు లేకపోతే ఆదివారం కదా అని ఇంటి దగ్గరే ఉండి పోయాను"

"ఇంత వయసొచ్చింది- బుద్ధుందటయ్యా నీకు? ఇంకో రెండేళ్ళలో రిటైర్ కూడా కాబోతున్నావు. ఇప్పటికీ కుంటిసాకులు పోలేదు. కొత్తవాళ్ళు ఏం నేర్చుకుంటారయ్యా మిమ్మల్ని చూసి? ఈ రోజు ఎంత పొద్దుపోయినా సరే, నాకు రిపోర్టు రాకపోతే మాత్రం నీకు మెమో ఇస్తాను- మైండిట్!"

"చిత్తం!"

"వెళ్ళి 'డి' క్లర్కు బాబూరావుని పంపించు"

నెమ్మదిగా అడుగుల చప్పుడు దూరమైతే, మెత్తని అడుగుల చప్పుడు లోపలికి ప్రవేశించింది.

"నమస్కారం, సార్. నేను బాబూరావుని" భయం భయంగా అన్నాడు బాబూరావు. ఎంత తొందరగా వీలయితే అంత తొందరగా బయటపడాలనేది అతని ఉద్దేశం.

"అరె! ఎవరూ వచ్చింది? బాబూరావా? నేను రమ్మన్నది 'ఇ' గుమాస్తా రామనాధాన్ని గదయ్యా!"

"చిత్తం సార్"

"చిత్తం, చిత్తం అని నక్క వినయాలు పలుకుతున్నావుగాని, ఆర్. సి. నంబర్ డెబై బై ఎనబై ఆయిదు ఫైలుకు కొరివేసి పదిహేను రోజులయింది. దానికి రిప్లయి రాసి పంపడం తెలియదా? సినిమాలకు, షికార్లకు వెళ్ళడంలో ఉండే ప్రాంప్ట్‌నెస్ మీకు పనిలో ఉండదయ్యా"

"సార్...నేను..."

"మిస్టర్ సువ్వీక మాట్లాడకు! ఇష్టముంటే ఆఫీసులో పని చేయి. లేకపోతే ఉద్యోగానికి రిజైన్ చెయ్యి. వర్క్ విషయంలో నేనిలాంటివి టాలరేట్ చేయను. అండర్‌స్టాండ్?"

"అలాగే, సార్..." దిక్కులు చూడసాగాడు బాబూరావు.

"కనుక ఆ ఫైలుమీద రిప్లయిస్ రాసి గంటలోగా నా టేబులు మీదికి పంపాలి. లేకపోతే నే నొప్పుకోను"

"అలాగే పంపిస్తాను, సార్" ఏడుపు రాలేదు కాని, కళ్ళలోంచి నీళ్ళు మాత్రం వచ్చాయి.

తను ఓ గంట పర్మిషను పెట్టి, ఇంటికి వెళ్ళి అనారోగ్యంగా ఉన్న భార్యను చూడాలనుకున్నాడు, కాని, ఇప్పుడు పర్మిషను కాదుగదా ఆఫీసర్ చెప్పిన పని చేయకపోతే తనకు పనిష్మెంటు తప్పదని అనుకొన్నాడు.

"ఆఁ...వెళ్ళి 'కె' గుమాస్తా రామనాథాన్ని పంపించు"

"ఎస్, సార్" అంటూ బోనులోంచి బయటపడ్డ పులిలా నిశ్ళబ్దంగా రెండంగల్లో గది దాటాడు.

అందరి అనుభవాలూ మననం చేసుకుంటూ భయం భయంగా లోపలికి అడుగు పెట్టాడు రామనాథం. అయ్యగారు ఏం అడుగుతారో, ఏంచెప్పాలో అర్థం కాకుండా ఉంది. ఆ భయంలో ఆఫీసర్ని విష్ చేయాలన్న ఇంగితం కూడా మరిచిపోయాడు.

ముందే అతణ్ణి దులపాలనుకొన్న ఆఫీసరుకు అతను తనను విష్ కూడా చేయకపోయేసరికి కోపం అంతకు రెండింతలైంది.

ఆకలి బయట పెట్టుకోలేక ఉగ్రంగా ఉన్న పులిలా గుర్రు మన్నాడు ఆఫీసరు

"సార్...తమరు..."

"ఎందుకు పిలిచావని నన్నే ప్రశ్నిస్తున్నావా?" ఎగిరిపడ్డాడు ఆఫీసరు.

"నీకు బొత్తిగా మేనర్సు తెలియవయ్యా! ఎక్కడో అడవి మని షిని పట్టుకొచ్చి మా ఆఫీసులో వేశారు. నేను చెప్పిన పని ఏమయింది? మినిస్టరుకు ఇనస్పెక్షను బంగళా రిజర్వు అయిందా?"

"దాన్ని ఎస్ ఇ. రిజర్వు చేసుకున్నాడట, సార్"

"ఆ విషయం ఇప్పుడు చెబుతున్నావు. అదీ నేనడిగితే..."

"అది కాదు, సార్!"

"ఏది కాదు? డోన్ట్ టాక్ ఎనీమోర్. నా కవన్నీ తెలియదు. మినిస్టరుకు ఇనస్పెక్షను బంగళా రిజర్వు కావాలి. లేదంటే నీ ఉద్యోగా నికే ప్రమాదం- ఇక నీ ఇష్టం. ఇక వెళ్ళు. వెళ్ళి ఆ చిదంబరాన్ని పిలువు"

ఇలా ఆ రోజు ఆఫీసరు వాసుదేవరావు ఆఫీసులో స్టాఫును ఒకరికి బదులు ఒకరిని పిలిచి బాగా చివాట్లు పెట్టాడు. ఇది అతనికి రోజూ మామూలే. రాత్రి తొమ్మిదయింది. తొమ్మిదయినా ఆ ఆఫీసులో రాత్రే పగలుగా వుంది.

అందరూ తిట్టుకుంటూ, నసుక్కుంటూ సీట్ల ముందు కూలబడి ఉన్నారు. ఎవరికీ పని చెయ్యాలని లేదు. కాని, చండశాసనుడైన అఫీ సరు కదిలేంతవరకూ కనీసం పని చేస్తున్నట్లు నటించి అయినా సీట్ల ముందు తగులబడాలి. కాకాలకు లొంగే రకం కూడా కాదు ఈ అఫీసరు.

'అయ్యా, ప్రభుత్వం వారు ఉదయం పదిన్నర నుంచి సాయం త్రము అయిదు గంటలవరకే కదా పని చేయమన్నది? అలాంటప్పుడు రాత్రి తొమ్మిది గంటలవరకు ఎందుకు పని చేయాలి?" అని అనవచ్చు కాని, అతను ఆఫీసర్. వీళ్ళు గుమాస్తాలు ఇంతకు ముందు గుమాస్తాల మీద అ సాకు పెట్టి, ఈ సాకు పెట్టి చాలాసార్లు డిసిప్లినరీ ఏక్షను తీసు కున్నాడు, అందుకే అందరికీ భయం.

ఆఖరుసారిగా మేనేజర్ నరసింహరావుకి పిలుపు వచ్చింది. అందరి ఏడుపులూ, పెడబొబ్బలూ విని, అంతవరకు వాళ్ళను ఓదార్చిన నర సింహరావుకి ఇప్పుడు తన వంతు వచ్చేసరికి భయం పుట్టింది. అయన్ని ఎలా ఎదుర్కోవాలా అని రిహార్సల్సు వేసుకోసాగాడు.

ప్రతి రోజూ ఆఫీసరు వెళ్ళే ముందు తనని పిలుస్తాడు. తనకు ఆఖరి అక్షింతలు వేసి వెళ్ళిపోతాడు. అప్పటికి ఆ గండం గడిచిపో తుంది.

నిరాశగా ఆఫీసరు రూము వైపు కదిలాడు నరసింహారావు.

మేనేజర్‌ను కూర్చోమన్నట్లు సైగ చేశాడు ఆఫీసరు.

ఆఫీసులో తన తరువాత తనంతటి వాడు మేనేజరు, తను కర్ర పెత్తనం చెలాయిస్తే నిజానికి గుమాస్తాల చేత పని చేయించేది మేనే జర్. అలాంటిది అతణ్ణి పగ చేసుకుంటే ఒక్క కాగితానికి జవాబు పై ఆఫీసర్‌కు పోదు. దానితో తన ఇనెఫిషియన్సీ బయటపడుతుంది అనేది ఆఫీసర్ భావన.

అందుకే మేనేజర్‌ను కొద్దిగా గౌరవిస్తాడు. మేనేజర్ కూర్చోగానే మెత్తగా చీవాట్లు పెట్టడం మొదలుపెట్టాడు ఆఫీసరు.

"మీరూ, నేనూ పనిచేస్తే సరిపోదండీ. మేనేజరుగారూ! ఈ ఆఫీసు

పరిస్థితి చూడండి. ఒక్క గుమాస్తా మాట వినటం లేదు. ఒక్కొక్కడిది ఒక్కోదారి, ఏదో ఒక సాకు చెబుతూనే ఉంటారు. పని మాత్రం చేయరు" అంటూ గుమస్తాలను పేరు పేరునా వరుసబెట్టి తిట్టిపోశాడు.

మేనేజరు ఓపికగా ఆఫీసరుకు ఒక్కొక్కరి పరిస్థితీ వివరంగా చెప్పాడు. వాళ్ళ సాధక బాధకాలు వివరించాడు. కష్టపడే వాళ్ళకు దానికి తగ్గ విశ్రాంతి కూడా అవసరం అనేది అతని భావన.

చివరగా అడిగాడు ఆఫీసరు "'ఎస్' గుమాస్తా రామబ్రహ్మం ఈ రోజు ఆఫీసుకి రాలేదా?"

"వచ్చాడు సార్! అరు దాకా వుండి వెళ్ళిపోయాడు"

అంటే అతని ఉద్దేశం..."

"జాండిస్ సార్. అతను నెల రోజులు సెలవు కావాలని అప్లికేషన్ పెట్టి వారం రోజులు అయింది. సెలవు శాంక్షన్ చేయండి సార్. రిలీవయిపోతాడు."

"ఎందుకండీ అతడ్ని వెనకేసుకొని వస్తారు. అతని సీట్లో పని ఎవరు చేస్తారు?"

"నేను అతడ్ని వెనకేసుకొని రావటానికి కారణం అతని కుటుంబ పరిస్థితి సార్. భార్యా, పిల్లలు అక్కడెక్కడో ఊళ్ళో ఉన్నారు. ఇతనొక్కడే ఇక్కడ నానా తంటాలూ పడుతున్నాడు. అతని సీటుకు 'కె' గుమాస్తాను ఇన్-ఛార్జిగా పెడదాం సార్. అతనయితే చేయగలడు.

ఆఫీసరు కొద్దిసేపు మౌనంగా ఉండి "అతని సీట్లో దాదాపు వంద ఫైళ్ళు పెండింగు ఉన్నాయి. వాటన్నిటికి రిప్లయ్ రాసి పెట్టమనండి. తర్వాత చూద్దాం" అన్నాడు.

"ఇది హెల్తుకి సంబంధించిన విషయం సార్. దీనికి దానికీ పొంతన పెట్టడం ఏం బాగాలేదు."

"మేనేజర్‌గారూ! ఈ విషయంలో మీరు కలుగజేసుకోకండి. అతని చేత నేను పని చేయించలేనప్పుడు నేను ఆఫీసర్నే కాదు. అతను గుమస్తాయే కాదు ఇక మీరు వెళ్ళవచ్చు"

మేనేజర్ తల వంచుకుని బయటికి వచ్చేశాడు. రామబ్రహ్మం చాలా సిన్సియర్ వర్కర్. పనే దైవమని భావించేవాడు. ఎంతో జబ్బు ముదిరితే గాని సెలవు పెట్టడు. జాండిస్ చాలా ప్రమాదకరమైన వ్యాధి. దానికి అవసరమయినది తగినంత విశ్రాంతి. ఆ విశ్రాంతే ఇవ్వడం లేదు సదరు ఆఫీసర్. అప్పటికీ ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు వస్తేఆఫీసు కొస్తే సాయంత్రం ఆరు గంటల వరకు పనిచేస్తూనే ఉన్నాడు. అయినా పని తరగడం లేదు. ఈ పరిస్థితుల్లో అతను ఇంకా ఎక్కువ శ్రమపడటం ఆరోగ్యానికి ఎంతో భంగకరం. అందుకే మేనేజర్ రామబ్రహ్మం సెలవు కోసం అంతసేపు బ్రతిమాలాడు..

మరుసటి రోజు ఆఫీసర్ సీటులో కూర్చోగానే మొదట రామబ్రహ్మన్ని పిలిచాడు. అతన్ని ఎన్ని మాటలు అనాలో అన్ని మాటలూ అన్నాడు. అతను పెట్టిన సెలవు తిరిగి విత్‌డ్రా చేసుకోవాలన్నంతగా అతణ్ని మాటలతో బాధ పెట్టాడు. దాంతో రామబ్రహ్మానికి తల తిరిగి పోయింది.

చివరగా దయ తలుస్తున్నట్లు "మిస్టర్ రామబ్రహ్మం! నీ సీటులో ఉన్న వర్క్ క్లియరాఫ్ చేసి నాకొచ్చి కనపడు అప్పుడు నీకు సెలవు శాంక్షను చేస్తాను. డే అండ్ నైట్ చేస్తే అదెంత పనోయ్" అన్నాడు ధైర్యం చెబుతూ.

"సరే సార్" అంటూ బయటపడ్డాడు రామబ్రహ్మం. తనను ఇంతసేపూ ఆఫీసర్ తిట్టినందుకు రామబ్రహ్మం బాధపడలేదు. ఆఫీసర్ గారు చివరగా తనకిచ్చిన సలహాకి ఎంతో ఆనందించాడు.

ఆ రోజు నించి రాత్రి, పగలు పనిచేయడం మొదలెట్టాడు. ఎంత వర్కు చేసినా పేపర్లు కొత్తవి వస్తూనే ఉన్నాయి. ఏమీ తరగడం లేదు. మూడురోజుల తర్వాత అతని భార్య ఆ ఊరికివచ్చింది. రాత్రి పదయినా భర్త రూముకు రాలేదు. ఎప్పుడో అర్ధరాత్రి వచ్చాడు.

అప్పుడు అతడ్ని చూసిన ఆమెమనసు కరిగి నీరైంది. ఏనుగులా నున్నగా, ఆరోగ్యంగా ఉండే మనిషి ఎలుకలా సన్నగా అయిపోయాడు. ఆ స్థితిలో ఆమెకి దుఃఖం ఆగింది కాదు.

"ఏమిటి పరిస్థితి ఎందుకిలా అయిపోయారు?" అంది ఎంతో బాధగా.

"జాండిస్ అటాక్ అయింది"

"ఎప్పట్నుంచి?"

"పది రోజుల నుంచి"

"పదిరోజుల క్రితం జాండిస్ అటాక్ అయితే సెలవు పెట్టి ఇంటికి రావడం తెలియదూ?"

"ఫరవాలేదులేవే. ఇక్కడే డాక్టర్ దగ్గర వైద్యం చేయించు కొంటున్నాను."

"మందులకంటే ముందు విశ్రాంతి అవసరమని డాక్టరు చెప్పలేదా మీకు?".

"చెప్పాడు"

"అయితే ఎక్కడ తీసుకుంటున్నారు విశ్రాంతి?"

"ఆఫీసులో పని ఎక్కువగా వుంది అందుకని..." నసిగాడు.

"అందుకని విశ్రాంతి తీసుకోలేదంటున్నారు. ఏం ఆఫీసండీ అది? ఆఫీసరుకు దయ, కరుణ, జాలి అనేవి లేవా? అంత దుర్మార్గుడా? ఆయన సెలవ ఇవ్వకపోతే మాత్రం కాగితం అక్కడ పడేసి రాకూడదూ ? ఆరోగ్యంకంటేనా?"

ఆమె రామబ్రహ్మం నిర్లక్ష్యాన్ని దులిపేసింది అంతటితో ఆగక మరుసటి రోజు ఉదయాన్నే భర్తను సీనియర్ డాక్టర్ దగ్గరకు తీసుకు వెళ్ళింది. రామబ్రహ్మాన్ని పరీక్షించిన డాక్టరు జాండిస్ బాగా ముదిరి పోయిందని, మంచి వైద్యం, విశ్రాంతి అవసరమని చెప్పాడు. దాంతో ఉగ్రురాలయిన రామబ్రహ్మం భార్య భర్తచేత నాలుగు రోజులు సెలవు గెలికించి తనే తీసుకెళ్ళి నేరుగా ఆఫీసరుగా ఇచ్చింది.

రామబ్రహ్మం భార్యకు పెద్దగా చదువు లేకపోయినా ధైర్య సాహసాలు, తెలివి తేటలు ఉన్నాయి. అందుకనే ఆమె ఉగ్రరూపం చూసి ఆఫీసరు ఏమీ మాట్లాడకుండా తీసుకున్నాడు కాగితాన్ని. రామబ్రహ్మం భార్య బజారుకువెళ్ళి డాక్టరు రాసి ఇచ్చిన మందులు కొనుక్కొని భర్తను తీసుకొని తన ఊరు వెళ్ళిపోయింది.

* * * *

ఆఫీసరు ఆ రోజు మరీ కోపంలో ఉన్నాడు. స్టాఫునంతా పొలం దున్నినట్లు దున్నేశాడు. అందరూ భయపడి ఛస్తున్నారు. రాత్రి పది గంటల సమయం...... ఇంతలో 'టెలిగ్రామ్' అంటూ వచ్చాడు మెసెంజరు.

ఆ టెలిగ్రామ్‌లో రామబ్రహ్మం అనే పేరు కనబడేసరికి ఉగ్రుడై పోయాడు ఆఫీసరు, మామూలుగా ఉద్యోగస్థులు సెలవు ఇవ్వని చోట్ల

ఒకటి, రెండు రోజులు సెలవు శాంక్షను చేయించుకొని పోయి తర్వాత తమకు కావలసినన్ని రోజులు సెలవుకు టెలిగ్రామ్ కొడుతుంటారు.

కోపంతో మండిపోయిన ఆఫీసరు "నాలుగు రోజులని సెలవుపెట్టి పోయి సెలవు ఎక్స్పెయిడు చేయమని టెలిగ్రామ్ కొడతాడా? ఈయన బాబు ఎవరున్నా రిక్కడ సెలవు గ్రాంటు చేయడానికి?" అని రంకెలు వేస్తూ టెలిగ్రామ్ మీద "కాల్ ఫార్ హిజ్ ఎక్స్ప్లనేషన్" అని రాశాడు. అంటే రామబ్రహ్మాన్ని సంజాయిషీ కోరుతున్నాడన్న మాట ఆఫీసర్.

పోతూ పోతూ అటెండర్ని పిలిచి, ఆ టెలిగ్రామ్ మేనేజర్ కివ్వమని చెప్పి, జీపులో వెళ్ళిపోయాడు. టెలిగ్రామ్ మేనేజర్కి అందింది. టెలిగ్రామ్ చదివిన మేనేజర్కి దుఃఖం పొంగుకొచ్చింది. టెలిగ్రామ్ మీద ఆఫీసరు ఎర్ర సిరాతో వ్రాసింది చదివాక కోపంతో వణికిపోయాడు.

నరరూప రాక్షసుడు, రావణాసురుడు, కంసుడు, కీచకుడు, బకాసురుల తెగకు చెందినవాడు. ఆ రాక్షసులు పోయిన తర్వాత మరో రాక్షసుడు పుట్టాడు" అంటూ పెద్దగా తిట్టాడు.

ఆఫీసరు వెళ్ళిన తర్వాత తమ సీట్లకు నమస్కారం పెట్టి చెప్పి పోవటానికి వచ్చిన ఆఫీసు స్టాఫుకు తన చేతిలోని టెలిగ్రామ్ చూపించాడు. అందరి ముఖాలు వెల వెలా పోయాయి. అందరి కళ్ళు గండి తెగిన చెరువు లయ్యాయి. కన్నీరు అదేపనిగా కారసాగింది. అందరూ వాసుదేవరావుని ఒక ఆఫీసరుగా మరిచిపోయి ఇష్టం వచ్చినట్లు తిట్ట సాగారు. టెలిగ్రామ్లో అందరికి రామబ్రహ్మం ముఖమే కన్పిస్తోంది. 'జాలి లేదా నా మీద !' అన్నట్లు దీనంగా కనబడ్డాయి అతని చూపులు.

కారణం-టెలిగ్రామ్లోని విషయం.

"రామబ్రహ్మం ఎక్స్‌పైర్డ్ టు డే ఎట్ టెన్ ఏ ఎమ్..." కింద అతని భార్య పేరు వుంది.

అంటే, "రామబ్రహ్మం ఈ రోజు ఉదయం పది గంటలకు చనిపోయాడు" అని దాని అర్థం.

గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులు చనిపోతే వెంటనే తెలియజేయాలి గనుక అతని తరఫున అతని భార్య పంపిన వర్తమాన మది.

టెలిగ్రామ్‌లో రామబ్రహ్మం పేరు చూసిన ఆఫీసరు రామబ్రహ్మం సెలవు పొడిగిస్తున్నట్లుగా అర్థం చేసుకొని, "కాల్ ఫార్ హిజ్ ఎక్స్‌ప్లనేషన్" అని ఎర్ర సిరాతో పెద్ద అక్షరాలలో రాశాడు.

అంటే "అతని సంజాయిషీ కోరండి" అని.

అమలు చేయమని టెలిగ్రామ్‌ను మేనేజరుకు పంపాడు ఆఫీసర్.

అంటే మేనేజరు చనిపోయిన రామబ్రహ్మాన్ని సంజాయిషి కోరా అన్న మాట. రామబ్రహ్మాన్ని పరోక్షంగా చంపింది ఆఫీసరే! అతని నిరంకుశత్వం వల్లనే రామబ్రహ్మం చనిపోయాడు.

నిరంకుశుడైన ఆఫీసరు ఒక టెలిగ్రామ్ వస్తే అదేమిటో చూసుకోకుండా దానిమీద ఇష్టప్రకారం రాస్తే ఏం కావాలి? వచ్చిన టెలిగ్రామ్ పూర్తిగా చదవవద్దా? దాంట్లో ఏముందో అర్థం చేసుకునే పనిలేదా? పేరు చూడగానే మనిషికి అంత అక్కసు రావాలా? అనేది అందరి ఆవేదన. ఆఫీసరంటే అందరికీ ఒక రకమైన ద్వేషం ఏర్పడిపోయింది. అందుకే అర్ధరాత్రి అత్యవసర సమావేశం ఏర్పాటయింది.

* * * *

మరుసటి రోజు ఉదయం పదిన్నర కావస్తున్నా ఒక్కరూ ఆఫీ

సుకు రాలేదు. ఆఫీసు వాచ్‌మన్ తప్ప ఎవ్వరూ ఆఫీసులో లేరు. ఆఫీసరు ఒక్కడే తన సీట్లో కూర్చొని ఈ హఠాత్సంఘటనకు కారణం అర్థం కాక కారాలు మిరియాలు నూరుతూ, ఆహారం దొరికిందని సంబరపడి పోతున్నాడు. సరిగ్గా పదిన్నరకు వచ్చారు మేనేజరూ, స్టాపు మెంబర్లూ.

తెరిచి వున్న ఆఫీసరు గది దాటి పోతూ అతణ్ని చూస్తూ కూడా విష్ చేయకుండా ఎవరికి వారే వెళ్ళి వాళ్ళ సీట్లలో కూర్చున్నారు. మేనేజరు కూడా ఎప్పట్లా రాగానే ఆఫీసరు దగ్గరకు వెళ్ళి అర్జంటు విషయాలు మాట్లాడలేదు.

ఆఫీసరుకు చాలా అవమానంగా ఉంది సింహాసనం మీద నుంచి కిందికి తోసివేయబడ్డట్టు ఫీలవుతున్నాడు.

బెల్లు కొట్టాడు. ఎదురుగా వచ్చి నిలబడ్డాడు ప్యూను.

"వెళ్ళి 'కె' గుమాస్తాను పిలువు."

'కె' గుమాస్తా రాలేదు.

"ఎక్కడ 'కె' గుమాస్తా?"

"పిలిచాను."

"ఎందుకు రాలేదు?"

"నాకేం తెలుసు? మీరే వెళ్ళి కనుక్కోండి." అటెండరు పెడసరపు సమాధానం.

ఇలాగే గుమాస్తాలను పేరు పేరునా పిలిచాడు. ఎవరూ రాలేదు. ఎవరి పని వాళ్ళు చేసుకుపోతున్నారు. ఆఫీసరు తల పగిలిపోతూ వుంది. ఏమీ అర్థం కావడం లేదు. సాయంత్రం నాలుగు గంటలప్పుడు ఆఫీసరు తనే లేచి మేనేజరు రూములోకి వెళ్ళాడు. మేనేజరు ఇతణ్ని పలకరించ

లేదు. సీట్లోంచి లేవలేదు. కొద్ది సేపు నిలబడి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు ఆఫీసరు.

మౌనంగా తన మీద ప్రతీకారం తీర్చుకొంటున్న స్టాపు—తన నిరంకుశత్వాన్ని ఇప్పటివరకు సహించిన స్టాపు ప్రస్తుతం తనని గడ్డి పోచగా కూడా భావించడంలేదు. తన ఉనికినే మరిచిపోయినట్లు వ్యవహరిస్తున్నారు.

సాయంత్రం అయిదయింది. ప్యూను పుల్లయ్య టిఫిను కారియరు సంచిలో పెట్టుకొని ఆఫీసరు ముందే ఇంటికి బయలుదేరాడు. మేనేజరు, గుమాస్తాలు, అటెండర్లు నవ్వుకొంటూ, తుళ్ళుకొంటూ, కబుర్లాడుకొంటూ ఇంటికి వెళ్ళిపోయారు. అయిదూ పదికల్లా ఆఫీసు నిర్మానుష్యమైపోయింది. వాచ్‌మన్ ఎక్కడో బయట గేటు దగ్గరి కూర్చుని ఉన్నాడు. ఒక్కడుగా వున్న ఆఫీసరుకు భయం భయంగా ఉంది. 'చలిచీమల చేత జిక్కి' అన్నట్లుంది అతని పరిస్థితి.

అప్పుడొచ్చిందొక టెలిగ్రామ్ హైదరాబాద్ హెడ్ ఆఫీసునుంచి.

అందులో రామబ్రహ్మం మరణానికి పరోక్షంగా కారకుడైన ఆఫీసర్ని విచారణ పూర్తయ్యేవరకు సస్పెండు చేస్తున్నట్టూ, వెంటనే అతను ఛార్జీ మేనేజరుకు ఇచ్చి వెళ్ళమన్నట్టూ ఉంది.

అప్పుడు గుర్తొచ్చి రామబ్రహ్మం టెలిగ్రామ్ కోసం వెదికాడు. ఎక్కడా కనిపించలేదు అతనికేం తెలుసు, ఆ టెలిగ్రామ్ ఒరిజినలు ఛీఫ్ మినిస్టరుకు పోయిందని, దాని జిరాక్సు కాపీలు హెడ్డాఫీసుకు, సంబంధిత పెద్ద ఆఫీసులకు వెళ్ళాయని?

*